

RITA KNUDSEN

KRIMINALITETEN 1960 - 1970

1973

DANMARKS STATISTIK · 10. KONTOR

ARBEJDSNOTAT NR. 5

DANMARKS STATISTIK
BIBLIOTEKET

Da 19'
657
2x4

I n d h o l d

	Side
1. Indledning	5
2. Anmeldelser	7
3. Forbrydernes art	10
4. Anmeldelsernes geografiske fordeling	15
5. Opklaring af anmeldelser	17
6. Afgørelser i straffesager	20
7. Ungdomskriminalitet	23
 <u>Tabeller:</u>	
1. Anmeldelser for straffelovsovertrædelser 1960-70 fordelt efter forbrydelsens art	6
2. Årlig tilvækst i antal anmeldelser pr. 100.000 personer i alderen 15 år og derover	7
3. Familieforsikringer, samtlige selskaber	10
4. Anmeldte ejendomsforbrydelser 1960-70	13
5. Anmeldelser for indbrudstyveri og brugstyve- ri af indregistrerede motorkøretøjer 1960-70	14
6. Anmeldelser for straffelovsovertrædelser 1960-68 fordelt efter stedet for begåelsen. By- og landdistrikter	16
7. Opklaring af anmeldte straffelovsovertrædel- ser 1960-70	18
8. Afgørelser i straffesager pr. 100.000 per- soner i alderen 15 år og derover 1960-70 ...	22
9. Afgørelser i straffesager pr. 100.000 per- soner i alderen 15 år og derover i alders- grupper 1960-70	24
10. Afgørelser i straffesager pr. 100.000 per- soner 1960-70	25
11. Afgørelser i straffesager pr. 100.000 per- soner i generationerne født 1944/45-1953/54. Mænd i alderen 15-21 år ...	27
 <u>Figur</u>	
1. Anmeldelser for sædeligheds-, volds- og be- rigelsesforbrydelser pr. 100.000 personer i alderen 15 år og derover 1960=100	11

I. Indledning.

Kriminalstatistikken baseret på anmeldte og opklarede forhold og afgørelser i disse sager kan kun i et vist omfang belyse den kriminalitet, der forekommer i samfundet. Nogle overtrædelser opdages aldrig, og andre overtrædelser opdages, men anmeldes ikke til politiet. Denne skjulte kriminalitet kan kun belyses ved særlige undersøgelser, og dens størrelse i dagens samfund kendes ikke. I kriminalstatistikken forekommer alene de strafbare handlinger, der anmeldes til politiet, eller som politiet på anden måde får kendskab til, f.eks. ved opklaringsarbejdet omkring en anden sag.

Den danske kriminalstatistik vedrører overtrædelser af straffeloven (samt svangerskabsloven og lov om dyrplageri), mens strafbare overtrædelser af andre love ikke medtages i statistikken. Smugleri for eksempel er overtrædelse af toldloven, og de smuglerisager, politiet får kendskab til, er derfor ikke med i anmeldelsesstatistikken, og afgørelser i smuglerisager indgår ikke i den løbende statistik for tiltalefrafald, bødef afgørelser og domfældelser. Ved en særundersøgelse om overtrædelser af særlovgivningen anmeldt til strafferegistrene i 1967¹⁾ viste det sig, at bortset fra overtrædelser af færdselsloven, er der sammenlignet med afgørelser i straffelovssager overordentlig få afgørelser i sager om overtrædelser af særlovgivningen. I 1967 omfattede afgørelsesstatistikken 2.228 bødef afgørelser, 3.632 tiltalefrafald og 7.788 domfældelser til betinget eller ubetinget frihedsstraf. Særlovgivningsundersøgelsen viste, at der var sket indberetning til strafferegistrene om 7.271 afgørelser i færdselssager og om 534 sager for overtrædelser af andre særlove. Færdselssagerne udgjorde 95 pct. af samtlige afgørelser i særlovgivningssager.

Kriminalstatistikkenes oplysninger om anmeldelser til poli-

1) Se Kriminalstatistik 1967, Statistiske Meddelelser 1970: 3, side 93.

Tabel 1. Anmeldelser for straffelovsovertrædelser 1960-70 fordelt efter forbrydelsens art.

	: 1960	: 1961	: 1962	: 1963	: 1964	: 1965	: 1966	: 1967	: 1968	: 1969	: 1970
I. Sædelighedsforbrydelser, i alt	4157	4674	3752	4364	3968	4316	4210	3275	3060	2819	2461
Pr. 100.000 personer i al- deren 15 år og derover .	121	134	106	123	110	119	115	89	82	75	65
Indeks, 1960 = 100	100	111	88	102	91	98	95	73	68	62	54
II. Voldsforbrydelser, i alt .	2333	2339	2351	2483	2775	2961	2901	3174	3309	3571	3726
Pr. 100.000 personer i al- deren 15 år og derover .	68	67	67	70	77	82	79	86	89	96	99
Indeks, 1960 = 100	100	98	98	103	113	120	116	126	131	141	146
III. Berigelsesforbrydelser, i alt	118131	122687	127955	134492	141652	145785	143733	162710	186228	201106	252125
Pr. 100.000 personer i al- deren 15 år og derover .	3438	3527	3631	3775	3940	4020	3932	4415	5017	5379	6681
Indeks, 1960 = 100	100	102	106	110	115	117	114	128	146	156	194
IV. Andre forbrydelser, i alt	1746	1820	1623	1852	1792	2176	1704	1672	1729	2249	1760
Pr. 100.000 personer i al- deren 15 år og derover .	51	52	46	52	50	60	47	45	47	60	47
Indeks, 1960 = 100	100	102	90	102	98	118	92	88	92	118	92
I-IV. Samtlige forbrydelser, i alt	126367	131520	135681	143191	150187	155238	152548	170831	194326	209745	260072
Pr. 100.000 personer i al- deren 15 år og derover .	3678	3780	3850	4020	4177	4281	4173	4635	5235	5610	6891
Indeks, 1960 = 100	100	103	105	109	113	116	113	126	142	152	187

Anm. Tabellen omfatter forhold anmeldt eller på anden måde kommet til politiets kundskab.

- I omfatter straffelovens §§ 208-229, 232-234.
- II " " §§ 119-143, 237-241, 243-246, 249-250, 252-255 samt svangerskabsafbrydelse.
- III " " §§ 166-179, 276-288, 291-304.
- IV " " §§ 98-118, 144-165, 180-195, 197-206, 260-274 samt dyrplageri.

tiet og afgørelser i straffesager er i dette notat samlet i en oversigt for årene 1960-1970 med det formål at belyse den kendte og sanktionerede kriminalitet mere indgående, end det er tilfældet i de årlige publikationer om kriminalstatistik.

2. Anmeldelser.

I perioden 1960-1970 er antallet af anmeldelser til politiet steget betydeligt. I 1960 anmeldtes 126.000 overtrædelser, i 1970 var antallet steget til 260.000, mere end dobbelt så mange som 10 år forud, se herom i tabel 1. Befolkningen forøgedes også i disse år, men korrigeres tallene for befolkningstilvæksten, viser anmeldelsestallene stadig en væsentlig forøgelse i 10-års perioden. Pr. 100.000 personer i alderen 15 år og derover blev der i 1970 anmeldt 87 pct. flere overtrædelser af straffeloven end i 1960, nemlig 6.891 mod 3.678. I første halvdel af 60'erne steg anmeldelserne pr. 100.000 personer over den kriminelle lavalder med 2-4 pct. om året. I 1966 var der et mindre fald, men i de sidste år af perioden steg anmeldelserne pr. 100.000 med 11, 13, 7 og 23 pct. Stigningen fra det ene år til det næste ses i nedenstående oversigt.

Tabel 2. Årlig tilvækst i antal anmeldelser pr. 100.000 personer i alderen 15 år og derover.

Fra	Til	Procentvis ændring
1960	1961	3 pct.
1961	1962	2 "
1962	1963	4 "
1963	1964	4 "
1964	1965	3 "
1965	1966	÷ 3 "
1966	1967	11 "
1967	1968	13 "
1968	1969	7 "
1969	1970	23 "

I slutningen af 60'erne og især i 1970'erne er der anmeldt så mange flere forbrydelser end tidligere, at det må

anses for overvejende sandsynligt, at der i denne periode har været en betydelig stigning i kriminaliteten i samfundet. Det er dog tvivlsomt, om kriminaliteten er forøget i helt samme grad som tallene for anmeldelser. Så markante ændringer efter en længere periode med en jævn udvikling kunne tyde på, at der samtidig med ændringerne i kriminaliteten kan være tale om forandringer af institutionel karakter, f.eks. ændringer i den praksis, der følges ved registreringerne, og ændringer i befolkningens tilbøjelighed til at anmelde straffelovsovertrædelser.

Indberetningsformen til anmeldelsesstatistikken har været den samme gennem alle årene fra 1960, men det er muligt, at der i den betragtede periode er sket ændringer i registreringspraksis. Principielt er anmeldelsesstatistikken en opgørelse over de enkelte forhold, det vil sige at de enkelte overtrædelser er enheder i statistikken. Er der i en sag overtrædelser af flere straffelovsparagraffer, indgår hver af disse paragraffer i optællingen, men i visse tilfælde kan det være vanskeligt at afgøre, om overtrædelser af samme paragraf skal tælles som ét eller flere forhold, fordi overtrædelserne er sket med korte mellemrum over en periode. I praksis er princippet om, at hvert forhold skal regnes med, antagelig ikke fulgt konsekvent i alle politikredse og i alle sager, f.eks. kan flere overtrædelser over en periode være blevet registreret som ét forhold, ligesom flere enkelte overtrædelser af en paragraf i samme sag for nemheds skyld kan være noteret som én anmeldelse i indberetningerne til anmeldelsesstatistikken. Det er muligt, at politikredsene i de seneste år i større udstrækning end tidligere har opgjort anmeldelserne efter princippet, at hvert forhold tælles med. Er dette tilfældet, kan den institutionelle ændring i opgørelsesproceduren have medvirket til, at antallet af anmeldte forbrydelser er steget væsentligt i de senere år. Politikredsene har i de sidste år vist større interesse for anmeldelsesstatistikken end tidligere, og alene dette kan have betydet, at principperne for opgørelsen er fulgt mere nøjagtigt end tidligere. Kun en nærmere analyse af politiets registreringer kan vise, om praksis er ændret, og i givet tilfælde hvad ændringerne har betydet for anmeldelsesstatistikken. En sådan analyse af registrerings-

praksis kan ikke foretages på det materiale, der indgår fra politikredsene til Danmarks Statistik.

Foruden de forbrydelser, der registreres i anmeldelsesstatistikken, vil der i et samfund være et ikke kendt antal overtrædelser af straffeloven, der ikke registreres. Der kan være flere årsager til, at forbrydelser ikke anmeldes, for eksempel at den forurettede ved et tyveri mener, at chancen for at få den stjålne genstand tilbage er så ringe, at han ikke vil have ulejligheden med at anmelde tyveriet. Det kan også være, at den forurettede ikke vil foretage anmeldelse af hensyn til konsekvenserne for gerningsmanden, som han måske kender, eller at der ikke foretages anmeldelse, fordi forbrydelsen forekommer den forurettede at være en ren bagatel. Bliver befolkningen af én eller flere årsager mere tilbøjelig til at anmelde overtrædelser af straffeloven, kan det betyde, at de statistiske mål for kriminaliteten viser opadgående linje, mens det faktiske antal forbrydelser ikke er steget tilsvarende. Flere forhold tyder på, at der i sidste halvdel af den betragtede periode har været øget tilskyndelse til at anmelde overtrædelser af straffeloven. For det første synes forbrydelserne i større omfang end tidligere at være af grovere karakter, hvilket betyder, at en mindre del vil blive betragtet som bagatelsager, der ikke anmeldes. Dernæst er der uden tvivl mange berigelsesforbrydelser, der ikke tidligere ville være blevet anmeldt, men som nu anmeldes af forsikringsmæssige grunde.

At forbrydelserne er blevet af grovere karakter, ses bl.a. af, at en stigende del af afgørelserne i straffesager er frihedsstraf, se herom i Statistiske Meddelelser, Kriminalstatistik, for de pågældende år og nedenfor i afsnit 6, Afgørelser i straffesager. Med hensyn til forsikringsmæssige grunde til at foretage anmeldelse af ejendomsforbrydelser, støttes denne formodning af væksten i visse former for forsikringer. Private husstande er oftest dækket ved familieforsikringer for risiko ved tyveri af indbo og personlige genstande inklusive cykler. Er en del af stigningen i antallet af anmeldte berigelsesforbrydelser begrundet i nødvendigheden af at foretage anmeldelse for at få udbetalt skadeserstatning fra forsikringen, skal der være en tilsvarende forøgelse i antallet af familieforsik-

ringer og i den samlede skadeserstatning i denne forsikringsbranche. Oplysningerne om familieforsikringer i nedenstående oversigt er hentet fra Forsikringsrådets årsberetninger.

Tabel 3. Familieforsikringer, samtlige selskaber.

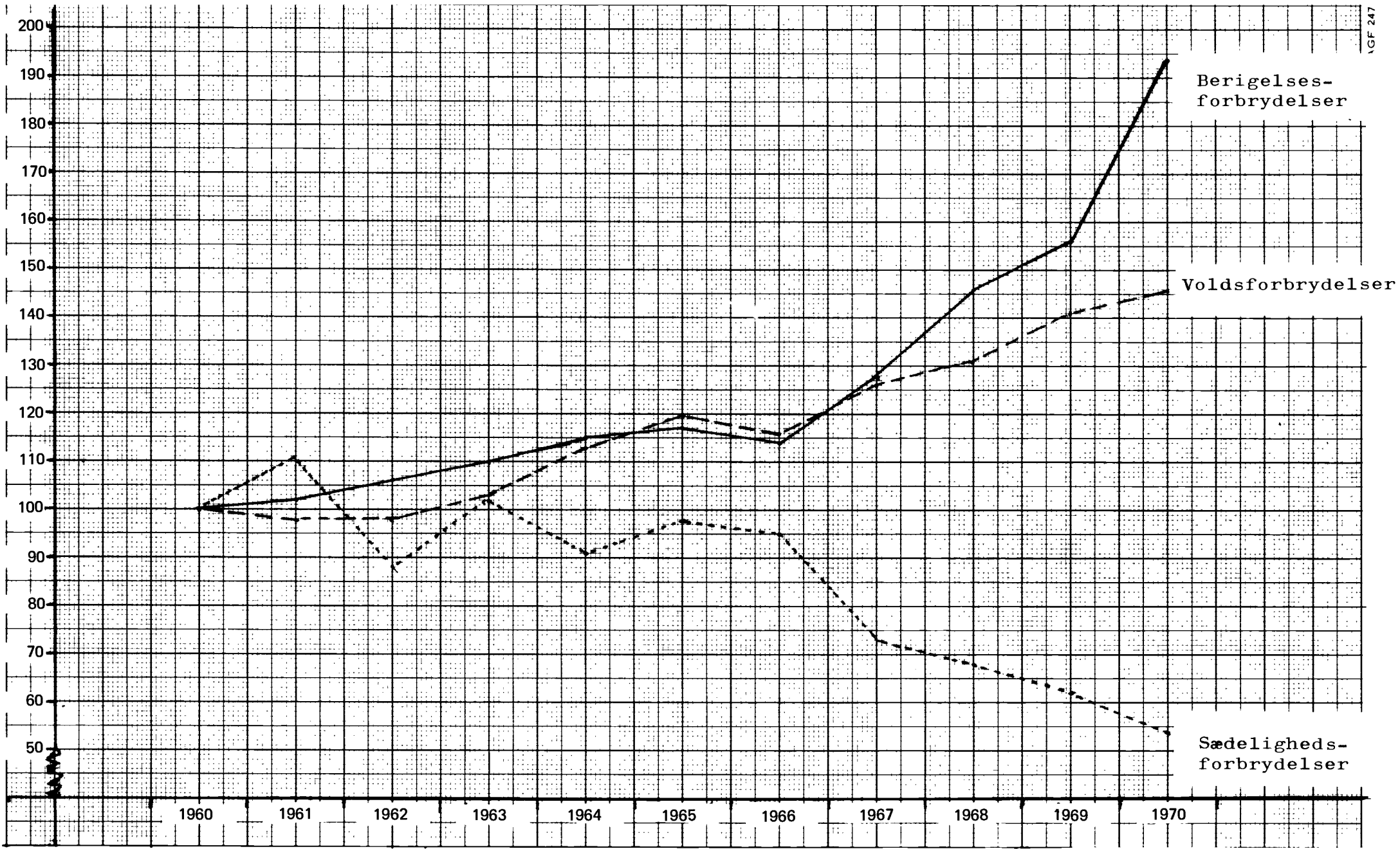
	: : antal : policer 1000	: Skadeser- : statninger mill.kr.	: Skades- : procent :
1965	36
1966 ...	779	14,3	43
1967 ...	900	22,1	54
1968 ...	938	28,3	56
1969 ...	1456	52,2	64
1970 ...	1527	70,6	77

Familieforsikringer som samlet forsikring for tyveri, brand, ansvar m.v. og omfattende samtlige medlemmer af en familie blev introduceret omkring 1965. I løbet af 1965-1969 blev der tegnet mange nye forsikringer, og mange private ansvarsforsikringer og tyveriforsikringer blev omtegnet til familieforsikringer. Som tallene viser, har denne forsikringsform fået overordentlig stor udbredelse. Tallene for antal policer og skadeserstatninger er steget stærkt fra 1966 til 1970. I mange tilfælde vil der forud for ydelse af erstatning være sket anmeldelse til politiet.

Den store stigning i anmeldelserne indtraf fra 1967, samtidig med at familieforsikringerne begyndte at blive udbredt, og i de samme år, hvor der er stærk stigning i berigelsesforbrydelserne, er skadesudbetalingerne og skadesprocenten for familieforsikringer steget betydeligt. Forsikringsstatistikken støtter derfor formodningen om, at en del af anmeldelserne for berigelsesforbrydelser i de senere år er foretaget af hensyn til erstatninger fra forsikringsselskaberne.

3. Forbrydernes art.

Opdeles forbrydelserne i hovedgrupper, viser det sig, at der ikke har været de samme bevægelser i perioden i alle forbrydelseskategorier. I tabel I er anmeldelserne opdelt i 4 hovedgrupper, sædeligheds-, volds- og berigelsesforbrydelser samt andre forbrydelser. I anmærkningen til tabellen er oplyst, hvilke områder af straffeloven de 4 hovedgrupper omfatter. I figur 1 er antallet af anmeldelser pr. 100.000 personer over 15 år i de 4 forbrydelsesgrupper tegnet ind, idet antallet af anmeldelser pr. 100.000 i 1960 er brugt som basis for sammenligningen.

Figur 1. Anmeldelser for sædeligheds-, volds- og berigelsesforbrydelser pr. 100.000 personer i alderen 15 år og derover. 1960=100.

Sædelighedsforbrydelserne faldt fra 4.157 anmeldelser i 1960 til 2.461 i 1970. Målt i forhold til befolkningens over 15 år er der tale om et fald på 46 pct. fra 121 pr. 100.000 i 1960 til 65 i 1970. Den ret betydelige nedgang skete især i de sidste 4 år af perioden og falder sammen med ændringer af straffeloven, hvorved visse tidligere strafbare forhold afkriminaliseredes. Denne lovændring kan dog næppe forklare hele nedgangen i det registrerede antal sædelighedsforbrydelser.

Voldsforbrydelserne steg fra 2.333 anmeldelser i 1960 til 3.726 i 1970. Tidligere var der betydeligt færre voldsforbrydelser end sædelighedsforbrydelser, men fra 1968 er der flest voldsforbrydelser.

Fra år til år i den betragtede periode er der anmeldt flere og flere berigelsesforbrydelser. Den samlede stigning var 134.000, idet der i 1960 anmeldtes 118.000, i 1970 252.000 berigelsesforbrydelser. Pr. 100.000 personer over 15 år anmeldtes i 1960 3.438, i 1970 6.681 af disse forbrydelser. Det vil sige, at niveauet for den kendte berigelseskriminalitet i 1970 er næsten dobbelt så højt som i 1960. Som nævnt er det muligt, at de seneste års stigende tal for berigelsesforbrydelser til en vis grad er udtryk for en ændret registreringspraksis og forøget tilbøjelighed til at anmelde disse overtrædelser. Statistikken for berigelsesforbrydelser i de senere år må derfor antages at give et sandere udtryk for den faktiske kriminalitet på dette område, end det tidligere har været tilfældet, idet antallet af ikke anmeldte overtrædelser må antages at være blevet mindre.

I tabel 4 gives en detaljeret statistik for anmeldte ejendomsforbrydelser, og i tabel 5 er der for 2 grupper af berigelsesforbrydelser, indbrudstyveri og tyveri og brugstyveri af motorkøretøjer givet oplysninger om anmeldelserne i årene 1960-1970. Relativt har der været størst stigning for dokumentfalsk, men også alle former for tyverier er steget stærkt fra 1960 til 1970. Indbrudstyverier i beboelser, pulterkamre og sommerhuse steg fra 9.500 i 1960 til 22.400 i 1970, og indbrudstyverier i kontorer, banker og andre forretningslokaler steg fra 11.300 til 43.500. Indbrudstyverierne, der omfatter indbrud i kontorer, banker, forretninger, andre erhvervslokaler, private hjem og sommerhuse, steg fra 1960 til 1970 med 250 pct. Stigningen i

Tabel 4. Anmeldte ejendomsforbrydelser 1960-1970.

	: 1960	: 1961	: 1962	: 1963	: 1964	: 1965	: 1966	: 1967	: 1968	: 1969	: 1970
1. Pengefalsk	20	18	125	48	39	40	31	32	48	68	82
2. Dokumentfalsk	1969	1551	2538	2301	2014	6139	2222	2329	4927	6521	10275
3. Falsk i øvrigt	48	24	38	34	33	33	57	47	117	46	91
4. Indbrudstyverier i kontorer, banker, forretninger, fa- brikker, lagre og lign.	11262	11633	13900	15427	17163	18518	19162	23481	27264	31878	43541
5. Indbrudstyverier i beboelser	3560	3581	3818	4125	4537	4630	4283	5176	5386	6231	8378
6. Indbrudstyverier i pulter- kamre, ubeboede sommerhuse .	5919	6471	6429	7118	7790	7589	7814	9392	10733	10876	14062
7. Andre tyverier	36423	38381	40326	43809	42846	44179	44798	48791	55485	57766	69357
8. Tyveri el.brugstyveri af ind- registrerede motorkøretøjer	8033	8833	10374	11647	12652	12685	12812	15151	16766	18459	22285
9. Tyveri eller brugstyveri af knallerter	11772	12875	13706	12215	14288	13986	15209	18614	19997	23106	28546
10. Tyveri eller brugstyveri af cykler	26461	26746	25785	24914	26652	23522	23392	24520	26748	28642	34107
11. Ulovlig omgang med hittegods	590	585	596	533	564	655	617	608	661	627	620
12. Underslæb med hensyn til afbetalingsgods	546	475	470	416	397	426	430	336	380	310	398
13. Underslæb i øvrigt, bedrageri, mandatsvig, skyldnersvig ...	8044	7630	5944	8199	8047	8646	8106	9586	12514	10923	13978
14. Afpresning	18	18	17	47	19	14	16	36	60	53	41
15. Åger	46	2	3	-	1	-	-	3	8	9	26
16. Hæleri	663	701	710	882	833	795	822	1004	1244	1637	2216
17. Røveri	344	156	168	184	227	222	230	266	342	309	396
18. Beskadigelse af fremmed ejend.	1873	2498	2528	2056	2805	3251	3258	2987	3025	3276	3260
19. Groft uagtsomt hæleri	113	126	119	191	144	142	115	89	130	112	102
20. Ejendomsforbrydelser i øvrigt	427	383	361	346	601	313	359	262	393	257	364
I alt (1-20)	118131	122687	127955	134492	141652	145785	143733	162710	186228	201106	252125

Anm. Punkterne 1-20 omfatter følgende §§ i straffeloven: 1:166-168; 2:171-173; 3:169-170, 174-179; 4-7: 276; 8-10: 276, 293; 11: 277; 12: 278; 13: 278-280, 283; 14: 281; 15: 282; 16: 284; 17: 288; 18: 291; 19: 303; 20: 289, 292-302, 304.

Tabel 5. Anmeldelser for indbrudstyveri og tyveri og brugstyveri af indregistrerede motorkøretøjer 1960-1970.

	: 1960	: 1961	: 1962	: 1963	: 1964	: 1965	: 1966	: 1967	: 1968	: 1969	: 1970
I. Indbrudstyveri i alt	14822	15214	17718	19552	21700	23148	23445	28657	32650	38109	51919
Pr.100.000 personer i alderen 15 år og derover	389	437	503	549	604	638	641	778	880	1019	1376
Indeks, 1960=100	100	112	129	141	155	164	165	200	226	262	354
II. Tyveri og brugstyveri af indregistrerede motorkøretøjer i alt	8033	8833	10374	11647	12652	12685	12812	15151	16766	18459	22285
Pr.1.000 indregistrerede personbiler	20	19	19	20	19	17	16	17	18	18	21
Pr.100.000 personer i alderen 15 år og derover	211	254	294	327	352	350	351	411	452	494	590
Indeks, 1960=100	100	120	139	155	167	166	166	195	214	234	280

Anm. I. omfatter indbrudstyverier i kontorer, banker, forretninger og andre erhvervslokaler samt indbrudstyverier i private hjem og sommerhuse, alle straffelovens § 276.

II. omfatter overtrædelser af straffelovens § 276 i forbindelse med § 293 samt overtrædelser af § 293.

antallet af indbrudstyverier var jævnt i de første år af perioden, men fra 1966 har forøgelsen været særlig markant. Indbrudstyverierne udgør i 1970 en større andel af det samlede antal berigelsesforbrydelser end i 1960, nemlig 21 pct. mod 13 pct. Også antallet af tyverier og brugstyverier af motorkøretøjer er steget væsentligt i perioden, selv om stigningen ikke har været så stor som for indbrudstyverierne. I 1960 anmeldtes 8.000 tyverier og brugstyverier af motorkøretøjer, i 1970 var der knap 22.300 af disse anmeldelser. Målt i forhold til befolkningen i alderen 15 år og derover, svarer disse tal til 211 pr. 100.000 i 1960 og 590 i 1970. Fra 1960 til 1970 er bilernes antal imidlertid forøget så stærkt, at antallet af tyverier og brugstyverier pr. 1000 indregistrerede personbiler er det samme i 1970 som i 1960. På trods af det stærkt forøgede antal tyverier er risikoen for at få en personbil stjålet altså den samme i dag som i begyndelsen af 60'erne.

Antallet af "andre forbrydelser" har med visse udsving i enkelte år været ret konstant igennem perioden. Fra 1969 trådte straffelovens bestemmelser om narkotikaforseelser i kraft, og antallet af anmeldelser for disse forseelser betød, at antallet af "andre forbrydelser" steg med 480 overtrædelser. Imidlertid viste det sig, at der under straffelovsforseelser i dette år blev registreret en del andre narkotikaforseelser, der ikke straffes efter straffeloven, og i tallet for 1969 indgår derfor et ikke kendt antal narkotikaforseelser, der statistisk ikke skulle medregnes til straffelovsovertrædelserne. Antallet af anmeldelser for overtrædelser af straffelovens § 191 (narkotikasalg) var 58 i 1970 og har formodentlig været af samme størrelsesorden i 1969.

4. Anmeldelsernes geografiske fordeling.

De årlige indberetninger fra politikredsene om anmeldte straffelovsovertrædelser indeholdt indtil 1968 en opdeling af forholdene efter stedet for forbrydelsen i by- og landdistrikter. Denne opdeling er på grund af kommunalreformen opgivet fra 1969, og den fordeling af anmeldelserne efter begåelsen i urbaniserede og mindre urbaniserede områder, der er foretaget i tabel 6, har derfor ikke kunnet gennemføres for 1969 og 1970.

Tabel 6. Anmeldelser for straffelovsovertrædelser 1960-68 fordelt efter stedet for begåelsen.
By- og landdistrikter.

	: 1960	: 1961	: 1962	: 1963	: 1964	: 1965	: 1966	: 1967	: 1968
I. Anmeldelser i større købstæder og disses forstæder i alt ...	97345	102603	106832	112820	119227	124022	119476	132960	150777
Pr.100.000 personer i alderen 15 år og derover	4707	4730	4930	5014	5285	5630	5268	5839	6378
Indeks, 1960=100	100	100	105	107	112	120	112	124	136
Af totaltallet anmeldelse for:									
Sædelighedsforbrydelser	3081	3695	2816	3118	2917	3090	3164	2219	2177
Voldsforbrydelser	1698	1635	1705	1803	1998	2186	2097	2189	2346
Berigelsesforbrydelser	91341	95923	101061	106452	112935	117016	112917	127263	144899
Andre forbrydelser	1225	1350	1250	1447	1377	1730	1298	1289	1355
II. Anmeldelser i mindre købstæder og landdistrikter i alt	29022	28917	28849	30371	30960	31216	33072	37871	43549
Pr.100.000 personer i alderen 15 år og derover	2121	2219	2202	2304	2337	2180	2335	2658	3035
Indeks, 1960=100	100	105	104	109	110	103	110	125	143
Af totaltallet anmeldelse for:									
Sædelighedsforbrydelser	1076	979	936	1246	1051	1226	1046	1056	883
Voldsforbrydelser	635	704	646	680	777	775	804	985	963
Berigelsesforbrydelser	26790	26764	26894	28040	28717	28769	30816	35447	41329
Andre forbrydelser	521	470	373	405	415	446	406	383	374

Anm. Områderne under I er købstæder med over 5.000 indbyggere og forstadskommuner til købstæderne. Områderne under II er købstæder med under 5000 indbyggere og det øvrige land. - Om inddelingen i forbrydelseskategorier, se anmærkning til tabel 1.

Af anmeldte straffelovsovertrædelser blev 23 pct. i 1960 og 22 pct. i 1968 begået i landdistrikter og mindre byer. I den del af perioden 1960-1970, hvor der foreligger oplysning om begåelsesstedet, er der således ikke sket nogen koncentration af kriminaliteten i byområderne, og for alle forbrydelser under ét har der været de samme bevægelser i byerne og landdistrikterne. Antallet af berigelsesforbrydelser steg i begyndelsen af perioden noget stærkere i byerne end i landdistrikterne, men i 1967 og 1968 var forøgelsen den samme i begge områderne. Voldsforbrydelserne steg forholdsvis mere i landdistrikterne end i byerne. Antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser pr. 100.000 personer i alderen 15 år og derover er på landet lidt under halvdelen af det tilsvarende tal i byområderne. Som det ses af tabel 6, har dette forhold ikke ændret sig i den betragtede periode.

5. Opklaring af anmeldelser.

Et forhold regnes for opklaret, når politiet har fundet den eller de formodede gerningsmænd, mod hvem der kan rejses sigtelse, hvis forholdet anses for kriminelt. Til de opklarede forhold medregnes også de, der må henlægges, enten fordi beviserne anses for spinkle eller uklare, så en sag ikke vil kunne gennemføres til en afgørelse, fordi den formodede gerningsmand er forsvunden, eller fordi gerningsmanden er under 15 år. Oplysninger om opklaring af anmeldte straffelovsovertrædelser ses i Tabel 7.

I den løbende statistik indberettes for et år de i året anmeldte forhold og de forhold, der opklares i året. Opklaringsarbejdet kan tage nogen tid, og ikke alle de opklarede sager er derfor anmeldt i samme år, som de opklares, ligesom de i året anmeldte forhold eventuelt først opklares næste år eller senere. I de år, hvor antallet af anmeldelser er stabilt, er de opklarede forhold i procent af de anmeldte et rimeligt og tilstrækkeligt udtryk for opklaringen af den anmeldte kriminalitet. I de perioder, hvor anmeldelsestallene ændres stærkt fra år til år, er opklaringsprocenterne et utilstrækkeligt mål for opklaringen af de anmeldte forhold. Falder antallet af anmeldelser, bliver de beregnede opklaringsprocenter større end de faktiske, og stiger anmeldelsestallene, bliver opklaringsprocenterne for lave. Siden 1966 har antallet af anmeldelser været stærkt sti-

Tabel 7. Opklaring af anmeldte straffelovsovertrædelser 1960-1970.

	: 1960	: 1961	: 1962	: 1963	: 1964	: 1965	: 1966	: 1967	: 1968	: 1969	: 1970
Opklarede sædeligheds- forbrydelser i alt	2426	3572	2428	3106	2835	2878	2788	2505	2034	1879	1518
I procent af anmeldelser	58	76	65	71	71	67	66	76	66	67	62
Opklarede volds- forbrydelser i alt	1914	2035	2153	2222	2424	2532	2594	2848	2917	2974	3112
I procent af anmeldelser	82	87	92	90	87	86	89	90	88	83	84
Opklarede berigelses- forbrydelser i alt	35317	39102	39719	44879	42597	47710	44710	48615	56904	56408	67844
I procent af anmeldelser	30	32	31	33	30	33	31	30	31	28	26
Opklarede andre forbrydelser i alt	1376	1461	1440	1525	1527	1724	1284	1303	1367	1576	1337
I procent af anmeldelser	79	80	89	82	85	79	75	78	79	70	76
Opklarede forhold i alt	41033	46170	45740	51732	49383	54844	51376	55271	63222	62837	73811
I procent af anmeldelser	32	35	34	36	33	35	34	32	32	30	28

Anm. Opklarede forhold er summen af opklarede og henlagte forhold, det vil sige straffelovsovertrædelser i sager, hvor gerningsmanden er fundet, og sagen går videre til afgørelse, samt forhold i sager der er henlagt på grund af bevisets stilling. - Om inddelingen i forbrydelseskategorier, se anmærkning til tabel 1.

gende, og de beregnede opklaringsprocenter er derfor lavere end de faktiske. For samtlige anmeldelser under ét var opklaringsprocenterne mellem 33 og 36 pct. i årene 1960-1966, men i årene derefter har der samtidig med de betydeligt forøgede anmeldelsestal været fald i opklaringsprocenten fra år til år, og i 1970 blev opklaringsprocenten 28.

Der er muligvis tale om et reelt fald i opklaringsprocenten, idet en væsentlig del af forbrydelserne er berigelsesforbrydelser med lavere opklaringsprocent end andre forbrydelser, og en stigende del af berigelsesforbrydelserne er som nævnt ovenfor indbrudstyverier, ligesom mange berigelsesforbrydelser må antages at blive anmeldt af forsikringsmæssige grunde. Forhold anmeldt af forsikringsmæssige grunde er ofte mindre sager og sager af en sådan karakter, at efterforskning er vanskelig eller umulig. Det påvirker også opklaringsprocenten for berigelsesforbrydelser, at et ret stort antal af disse forbrydelser er cykeltyverier og knallerttyverier. Disse forhold anmeldes, men kun i få tilfælde er der holdepunkter for opklaring af sagerne. De stjalne genstande har ikke særlige kendetegn, og ofte ved den forurettede ikke, hvornår tyveriet er begået. I 1970 anmeldtes 34.107 tyverier af cykler og 28.546 knallerttyverier. Disse forhold udgjorde i 1970 25 pct. af berigelsesforbrydelserne, i 1960 32 pct.

Selv om den faktiske opklaringsprocent skulle være lavere i 1970 end i begyndelsen og midten af perioden 1960-1970, er den dog på grund af tidsforskygningen mellem anmeldelse og opklaring højere end de procenter, der er anført i tabel 7. I det anvendte system for indberetning af anmeldte og opklarede forhold er det ikke muligt at kæde den enkelte opklaring sammen med den oprindelige anmeldelse, og indtil videre kan der kun beregnes de hidtil brugte, men nu utilstrækkeligt nøjagtige opklaringsprocenter. Et nyt system for indberetning af anmeldelser og opklarede forhold, hvor den enkelte anmeldelse følges til opklaring og senere afgørelse, er under forberedelse.

Opklaringsprocenterne for de 4 forbrydelseskategorier varierede i 1970 fra 26 pct. for berigelsesforbrydelser til 84 pct. for voldsforbrydelser. I 1970 opklarede 62 pct. af sædelighedsforbrydelserne og 76 pct. af "andre forbrydelser". Selv

om der i perioden 1960 til 1970 har været variationer i opklaringen af de enkelte kategorier af forbrydelser, er det dog karakteristisk, at opklaringsprocenterne for den enkelte kategori har holdt sig på samme niveau. Af berigelsesforbrydelserne opklares omkring 30 pct., af sædelighedsforbrydelserne mellem 60 og 70 pct., af voldsforbrydelserne knap 90 pct. og af "andre forbrydelser" omkring 80 pct.

De opklarede forhold er ikke som anmeldelserne fordelt efter stedet for begåelsen i mere og mindre urbaniserede områder. Oplysningerne i den løbende statistik viser imidlertid, at opklaringsprocenterne er noget lavere i hovedstadens politikredse og i Århus, Odense og Ålborg end i det øvrige land. For hele landet var opklaringsprocenten for samtlige anmeldelser 28 i 1970. På øerne og i Jylland udenfor de store byer var opklaringsprocenterne henholdsvis 32 og 36, mens opklaringsprocenten i hovedstaden var 22 og i de 3 store byer tilsammen 27. Der var tilsvarende forskelle i opklaringsprocenterne for alle de 4 hovedgrupper af forbrydelser.

6. Afgørelser i straffesager.

Statistik om anmeldelser er som ovenfor beskrevet opgørelser over antallet af kriminelle handlinger. Statistik om afgørelser i straffesager vedrører de personer, som har begået straf-felovsovertrædelserne. En del af afgørelserne vedrører flere overtrædelser under ét, og der er derfor i den nuværende statistik ingen direkte forbindelse mellem anmeldelsesstatistikken og afgørelsesstatistikken.

Afgørelser i straffesager er i statistikken delt i tre efter afgørelsernes art, nemlig tiltalefrafald (eventuelt med vilkår, f.eks. bøde eller børneforsorg), bødestraf og domfældelser til anden straf end bøde, det vil sige betingede og ubetingede domme, hvor straffen er frihedsstraf eller anbringelse under forsorg.

I den årlige kriminalstatistik offentliggøres tal for afgørelser i aldersgrupper, og det beregnes, hvor mange afgørelser af hver kategori, der i et år er truffet pr. 100.000 personer i aldersgrupperne, se herom f.eks. Statistiske Meddelelser, Kriminalstatistik 1969, tabel 1 og 3.

Det samlede antal afgørelser (bøder, tiltalefrafald og domsfældelser) i et år målt i forhold til den samlede befolkning over den kriminelle lavalder viser den samlede afgørelses- eller sanktionshyppighed i samfundet. Antallet af anmeldelser pr. 100.000 viser, hvor hyppigt der begås straffelovsovertrædelser, som bliver kendt af myndighederne, mens antallet af afgørelser pr. 100.000 viser, hvor hyppigt befolkningen straffes eller på anden måde modtager afgørelser i straffesager.

I årene 1960-1970 har den samlede afgørelseshyppighed pr. 100.000 mænd været mellem 675 i 1965 og 817 i 1970 og pr. 100.000 kvinder mellem 63 i 1965 og 93 i 1970, se herom i tabel 8. Både for mænd og kvinder blev det største antal afgørelser pr. 100.000 truffet i 1970, hvor der for mænd var 19 pct. og for kvinderne 31 pct. flere afgørelser end i 1960. Sammenlignes afgørelser i alt med anmeldelser i alt, er det karakteristisk, at ændringerne i forhold til 1960 har fulgt nogenlunde samme tendens for afgørelser og anmeldelser indtil 1967, hvor anmeldelseshyppigheden steg væsentligt og fortsatte hermed perioden ud, mens afgørelseshyppigheden til og med 1969 lå på nogenlunde samme niveau som i årene forud. I 1969 var der for mændenes vedkommende færre afgørelser pr. 100.000 over 15 år end i 1962.

Afgørelsernes fordeling mellem de 3 kategorier af afgørelser fremgår også af tabel 8. I de første 3 år af perioden 1960-1970 var over halvdelen af afgørelserne for mænd bødef afgørelser og tiltalefrafald. I årene 1963-1970 er fordelingen ændret, idet over halvdelen af afgørelserne har været domfældelser, og i 1970 var nær ved 60 pct. af afgørelserne domfældelser. Tallet for domfældelser omfatter både betingede og ubetingede domme. Der har i de sidste par år af perioden været relativt flere betingede domme end tidligere, men der er tale om så små forskydninger, at stigningen i antal betingede domme langt fra svarer til forskydningerne mod relativt flere domfældelser. Dette betyder, at der har været en tendens til, at afgørelserne er blevet relativt strengede, hvilket antagelig kan tages som udtryk for, at en større del af kriminaliteten er af grovede karakter.

Kriminaliteten målt med afgørelserne i aldersklasser varierer, som det ses nedenfor, stærkt fra aldersklasse til aldersklasse. Den relative fordeling af befolkningen mellem unge og

Tabel 8. Afgørelser i straffesager pr. 100.000 personer i alderen 15 år og derover. 1960-70.

: 1960 : 1961 : 1962 : 1963 : 1964 : 1965 : 1966 : 1967 : 1968 : 1969 : 1970 :

Mænd:

Afgørelser i alt pr. 100.000 over 15 år	688	720	764	716	701	675	679	680	763	741	817
Indeks afgørelser pr. 100.000 over 15 år, 1960=100	100	105	111	104	102	98	99	99	111	108	119
Af afgørelser i alt pr.100.000 over 15 år :											
Bødeafgørelser	119	134	158	136	130	120	117	116	132	119	121
Tiltalefrafald	244	256	256	219	211	190	194	170	202	196	220
Domfældelser	325	330	350	361	360	365	368	394	429	426	476

Kvinder:

Afgørelser i alt pr. 100.000 over 15 år	71	69	76	71	64	63	69	72	81	79	93
Indeks afgørelser pr.100.000 over 15 år, 1960=100	100	97	107	100	90	89	97	101	114	111	131
Af afgørelser i alt pr.100.000 over 15 år :											
Bødeafgørelser	4	7	9	7	6	5	7	6	8	7	7
Tiltalefrafald	39	33	32	30	27	27	31	30	40	38	47
Domfældelser	28	29	35	34	31	31	31	36	33	34	39

ældre har derfor stor indflydelse på det samlede antal afgørelser, og den samlede kriminalitet vil kunne stige eller falde, uden at kriminaliteten i aldersklasserne ændres. En beregning af den samlede kriminalitet for mænd i 1965 og 1970 under forudsætning af, at kriminaliteten i de enkelte aldersklasser var som konstateret i statistikken for disse år, men at befolkningens aldersfordeling var den samme i 1965 og 1970 som i 1960, viser dog ingen ændringer i de for 1965 og 1970 konstaterede kriminalitetshyppigheder for alle aldersgrupper under ét. Det er således ikke forskydninger i befolkningens aldersfordeling, der har forårsaget ændringerne i det totale kriminalitetsniveau.

Kriminaliteten i aldersgrupperne udtrykt som antallet af afgørelser pr. 100.000 personer i aldersgruppen viser sig nu som tidligere at variere stærkt efter alderen. Stort set er kriminaliteten i en 10-års aldersgruppe omkring halvt så stor som kriminaliteten for 10 år yngre personer og dobbelt så stor som kriminaliteten for 10 år ældre personer. I tabel 9 ses kriminalitetshyppigheden i aldersgrupper fra 1960 til og med 1970. I alle aldersgrupper har kriminaliteten vist forskydninger i perioden. For aldersgrupperne under 40 år har der i de sidste 3 år af perioden været en stigende tendens, mens aldersgrupperne over 40 år havde et lidt lavere kriminalitetsniveau ved slutningen end ved begyndelsen af perioden.

7. Ungdomskriminalitet.

Kriminaliteten blandt ungdommen ligger meget højt i forhold til kriminaliteten i ældre aldersgrupper. Ungdomskriminaliteten er derfor af særlig interesse, dels i rets- og kriminalpolitisk henseende, dels socialt på grund af kriminalitetens betydning for ungdommens uddannelse, arbejde og andre samfundsmæssige relationer. Den store kriminalitetshyppighed blandt ungdommen betyder imidlertid også, at mange unge som afvigere i forhold til et "normalt" socialt mønster har personlige vanskeligheder. Kriminologiens analyser af ungdomskriminaliteten har derfor flere formål. Der ønskes bedre indsigt i de forhold, der kan skabe eller fremme kriminalitet, og bedre forståelse for, hvad det betyder for den enkelte at begå og blive straffet for kriminelle handlinger.

Tabel 9. Afgørelser i straffesager pr. 100.000 personer i alderen 15 år og derover i aldersgrupper. 1960-70.

: 1960 : 1961 : 1962 : 1963 : 1964 : 1965 : 1966 : 1967 : 1968 : 1969 : 1970 :

Mænd:

Afgørelser i alt pr.100.000 i												
alderen		1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
15-24 år	1952	2017	2135	1984	1945	1847	1857	1833	2109	2071	2319
25-29 "	992	953	1052	947	938	938	946	983	1028	1030	1136
30-39 "	577	594	625	602	575	572	564	570	635	601	680
40-49 "	330	355	351	326	314	295	298	299	325	320	329
50-59 "	185	197	201	177	170	161	153	159	173	158	162
60 år og derover	...	55	71	56	58	54	48	48	53	59	52	47

Kvinder:

Afgørelser i alt pr.100.000 i												
alderen		1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
15-24 år	218	215	231	209	180	184	195	199	235	215	250
25-29 "	88	81	77	91	91	67	77	92	104	122	133
30-39 "	51	49	55	52	45	46	64	66	55	59	86
40-49 "	40	37	44	40	40	39	41	38	48	48	59
50-59 "	22	25	25	25	26	22	23	29	29	32	36
60 år og derover	...	7	6	10	8	6	7	8	7	12	11	10

Tabel 10. Afgørelser¹⁾ i straffesager pr.100.000 personer 1960-1970.

Antal pr. 100.000 i alderen:	Mænd										
	:1960:	1961:	1962:	1963:	1964:	1965:	1966:	1967:	1968:	1969:	1970:
15 år	1458	1416	1521	1280	1453	1467	1360	1300	1562	1538	1632
16 "	2366	2402	2623	2101	2310	1901	2160	1939	2434	2388	2636
17 "	2580	2872	2921	2699	2319	2356	2561	2267	2663	2718	3177
18 "	2525	2708	2978	2608	2598	2475	2569	2466	2999	2850	3324
19 "	2317	2392	2453	2476	2278	2331	2212	2401	2796	2850	3086
20 "	2020	2127	2018	2063	1937	1811	1825	1988	2394	2296	2693
21 "	1946	1779	1762	1752	1800	1728	1617	1680	1901	1967	2201
22 "	1501	1495	1690	1651	1574	1364	1535	1580	1596	1585	1886
23 "	1323	1321	1421	1434	1409	1435	1372	1432	1580	1431	1630
24 "	1215	1221	1334	1245	1263	1229	1194	1244	1357	1384	1304
25-29 "	992	953	1052	947	938	938	946	983	1029	1030	1136
30-39 "	577	594	625	602	575	572	564	570	635	601	680
40-49 "	330	355	351	326	314	295	298	299	325	320	329
50-59 "	185	197	201	177	170	161	153	159	173	158	162
60 år og derover	55	71	56	58	54	48	48	53	59	52	47
Tilsammen pr. 100.000 personer i alderen 15 år og derover											
	688	720	764	716	701	675	679	680	763	741	817
Antal pr. 100.000 i alderen:	Kvinder										
	:1960:	1961:	1962:	1963:	1964:	1965:	1966:	1967:	1968:	1969:	1970:
15 år	147	118	146	112	77	94	137	162	227	207	189
16 "	240	234	237	230	137	211	245	205	292	307	339
17 "	270	332	265	216	183	228	263	265	331	281	359
18 "	317	365	330	332	261	225	255	282	327	311	387
19 "	289	273	392	286	253	227	209	238	298	226	295
20 "	244	217	249	252	273	234	206	218	222	226	276
21 "	151	181	188	199	209	188	198	174	236	155	226
22 "	206	142	174	176	133	167	160	184	137	172	157
23 "	94	143	155	113	126	132	132	152	158	131	153
24 "	208	104	127	119	105	95	124	108	153	168	163
25-29 "	88	81	77	91	91	67	77	92	104	122	133
30-39 "	51	49	55	52	45	46	64	66	55	59	86
40-49 "	40	37	44	40	40	39	41	38	48	48	59
50-59 "	22	25	25	25	26	22	23	29	29	32	36
60 år og derover	7	6	10	8	6	7	8	7	12	11	10
Tilsammen pr. 100.000 personer i alderen 15 år og derover											
	71	69	76	71	64	63	69	72	81	79	93

1) Tiltalefrafald, bødefgørelser og domfældelser.

Kriminalstatistikken er i sin nuværende form ikke velegnet til dybere analyser af kriminaliteten, især fordi det i det nuværende system ikke er muligt at følge enkelte individer og at udarbejde egentlig recidivstatistik. En individorienteret statistik kan opbygges, når brugen af personnummer bliver almindelig også indenfor retsvæsenet. Den årlige statistik om afgørelser i straffesager er for så vidt en personstatistik, som den vedrører afgørelser for personer. Når oplysningerne fordeles i afgørelser for grupper af personer efter kriterier som f.eks. alder, nærmer afgørelsesstatistikken sig til en egentlig individstatistik, men de relative tal må betragtes som indikatorer for grupper af personer og ikke som beskrivelse af handlingsmønstre for gruppernes individer.

Ungdomskriminaliteten er et mål for afgørelser i straffelovssager for den gruppe i samfundet, som med en bred fællesbetegnelse kaldes "ungdommen". På grund af den betydning, der tillægges ungdommens kriminelle adfærd for samfundet og for de unge selv, har der gennem adskillige år været en stærk interesse i at følge kriminalstatistikens tal for unge mellem 15 og 20-22 år. I den løbende statistik er der siden 1960 givet oplysninger om antallet af afgørelser for et-årsaldersgrupper fra 15 indtil 24 år, og bevægelserne for de enkelte aldersklasser er blevet fulgt med opmærksomhed. I den årlige kriminalstatistik og her i tabel 10 gives der oplysninger om afgørelser i alt og pr. 100.000 i et-års aldersklasser. Oversigten viser, at ungdomskriminaliteten har et betydeligt højere niveau end kriminaliteten for ældre, men det er bemærkelsesværdigt, at kriminaliteten for en aldersklasse kan variere ret betydeligt endda indenfor korte perioder. Sammenlignes tallene for 1970 og 1966 i tabel 10, ses det for eksempel, at 15-årige mænd i 1970 havde en ca. 20 pct. højere kriminalitet end i 1966, og tilsvarende eller større forøgelse ses for de øvrige ungdomsgrupper. Heraf kan dog ikke umiddelbart udledes, at ungdomskriminaliteten generelt er stigende. Fra år til år er der nemlig fald i kriminaliteten for nogle aldersgrupper, stigning for andre.

En egentlig individstatistik ville kunne give bedre analyser af ungdomskriminaliteten, end det er muligt med den nuværende statistik. I mangel af bedre statistik kan det imidler-

Tabel 11. Afgørelser i straffesager pr. 100.000 personer i generationerne født 1944/45-1953/54.
Mænd i alderen 15-21 år.

		: Generationen født i :									
		1944/45	1945/46	1946/47	1947/48	1948/49	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54
Afgørelse pr. 100.000											
i alder:	15 år	1458	1416	1521	1280	1453	1467	1360	1300	1562	1538
	16 "	2402	2623	2101	2310	1901	2160	1939	2434	2388	2636
	17 "	2921	2699	2319	2356	2561	2267	2668	2718	3177	
	18 "	2608	2598	2475	2569	2466	2999	2850	3324		
	19 "	2278	2331	2212	2401	2799	2850	3086			
	20 "	1811	1825	1988	2394	2296	2693				
	21 "	1617	1680	1901	1967	2201					
Samlet antal afgørelser pr.100000 i alders-											
gruppe:	15 år	1458	1416	1521	1280	1453	1467	1360	1300	1562	1538
	15-16 "	3860	4039	3622	3590	3354	3627	3299	3734	3950	4174
	15-17 "	6781	6738	5941	5946	5915	5894	5967	6452	7127	
	15-18 "	9389	9336	8416	8515	8381	8893	8817	9776		
	15-19 "	11667	11667	10628	10916	11180	11743	11903			
	15-20 "	13478	13492	12616	13310	13476	14436				
	15-21 "	15095	15172	14517	15277	15677					
Indeks samlet antal afgørelser pr.100000 i aldersgrupper. Generationen 1944/45=100:											
	15 år	100	97	104	88	100	100	93	89	107	105
	15-16 "	100	105	94	93	87	94	85	97	102	108
	15-17 "	100	99	88	88	87	87	88	94	105	
	15-18 "	100	99	90	91	89	95	94	104		
	15-19 "	100	100	91	94	96	101	102			
	15-20 "	100	100	94	99	100	107				
	15-21 "	100	100	96	101	104					

tid være nyttigt at analysere oplysningerne i den løbende statistik på anden måde end den simple år-til-år iagttagelse for hver enkelt aldersgruppe.

Opdeles ungdommen i generationer efter de år, hvori de er født, og følges hver generation igennem nogle år, kan de statistiske oplysninger om kriminaliteten i aldersklasser i stedet for at vise kriminaliteten i et år for alle unge mellem 15 og 22 år vise, hvorledes kriminalitetsforløbet har været for hver enkelt generation fra generationens fyldte 15 år og op gennem ungdomsårene. Opstilles kriminalstatistikens oplysninger som en generationsfordelt i stedet for en almindelig aldersfordelt statistik, fås et udtryk for kriminalitetsniveauet og dets forskydninger for samme gruppe af personer. Dette udtryk må antages at give bedre oplysninger om ungdomskriminaliteten end tallene i aldersgrupper for de enkelte år. Metoden er enkel og består i at samle oplysninger fra flere års kriminalstatistik, således at den kriminalitet, der vedrører samme generation som 15-årige, som 16-årige o.s.v. betragtes under ét. I tabel 11 er oplysningerne om antallet af afgørelser pr. 100.000 15-21-årige mænd i årene 1960-1970 opstillet efter generationsprincippet. Tabellens 5 yngste generationer var under 21 år i 1970 og har derfor ikke kunnet følges op til det 21. år.

Sammenlignes kriminaliteten på hvert alderstrin i de enkelte generationer i tabellen, ses det, at der er de samme op- og nedadgående bevægelser, som er set i den almindelige, aldersfordelte statistik.

Summeres tallene for en generation i hver aldersklasse ungdomstiden igennem, fås et samlet udtryk for generationens ungdomskriminalitet, og sammenligningen mellem den samlede kriminalitet for flere generationer viser, hvorledes ungdomskriminaliteten manifesterer sig i forskellige grupper af personer.

I tabel 11 er afgørelserne pr. 100.000 personer i et-års aldersklasser summeret for de 10 generationer født i årene 1944/45-1953/54 til tal for kriminaliteten op gennem ungdomsårene. For at lette sammenligningen generationerne imellem er der i nederste afdeling af tabellen anført indekstal, idet kriminaliteten for den første af de iagttagne generationer er

brugt som basis for indeksberegningen. Skråstregerne i tabellen viser samhørende tal for kalenderår.

Indtil 1970 var det muligt at følge 5 generationer fra deres 15. til 22. år. Summen af afgørelser for hver 100.000 i disse 5 generationer er så nær den samme, at indekstallene er 100, 100, 96, 101 og 104. Følges generationerne kun til og med det 20. år, afviger indekstallene mere fra hinanden, idet minimum i forhold til basisgenerationens 100 er 94 og maksimum 107. Indekstallene for de enkelte generationers strafferetslige afgørelser varierer betydeligt mere, når man alene ser på summen for de yngre år, for ungdomsperioden 15-17 år, således mellem 87 og 105. Det er imidlertid karakteristisk, at størstedelen af indekstallene er under 100, hvilket betyder at ungdomskriminaliteten fra den ældste til de yngre af de iagttagne generationer ikke er steget i iagttagelsesperioden 1960-1970. Samtidig giver tallene anledning til at formode, at ungdomskriminaliteten for hele en generations ungdomsperiode har en tendens til at være nogenlunde den samme fra generation til generation. Det er derfor muligt, at udsving fra et forventet niveau i et enkelt år har tendens til at blive udlignet ved modgående bevægelser i følgende år. Om denne iagttagelse har begrænset gyldighed for ungdomskriminaliteten i 60'erne eller har mere almindelig gyldighed, kan først verificeres, når der foreligger tal for ungdommens kriminalitet gennem en længere række år.

Almindeligvis iagttages og kommenteres som nævnt alene kalenderårsvariationerne i kriminaliteten. I tabel 11 er oplysninger fra samme kalenderår kædet sammen med skråstreger. Sammenlignes disse for kalenderåret samhørende oplysninger med hinanden, sammenlignes for så vidt størrelser, der ikke vedrører det samme, idet der for ældste generation er tale om iagttagelser gennem et år mere end for næstældste generation og så fremdeles. Alligevel synes der at være en vis sammenhæng mellem tal vedrørende samme kalenderår, idet indekstallene især for de senere kalenderår stiger, uden at denne stigende tendens dog har overvejet den føromtalte tendens til, at kriminaliteten for en generation ser ud til at ligge i et vist niveau, når hele ungdomsperioden betragtes under ét.

Verification af de her nævnte hypoteser og en dyberegående

analyse af, om der i enkelte kalenderår er forhold, der henholdsvis hæmmer eller fremmer ungdommens kriminalitet, kan ikke foretages alene ved hjælp af den løbende kriminalstatistik. Tal for flere år end den periode, der her er behandlet, vil måske kunne forstærke eller afkræfte formodningerne, men for at finde frem til dybereliggende sammenhænge må den løbende kriminalstatistik suppleres med særlige undersøgelser, der inddrager nye synsvinkler i analysen.

17 MAJ 1973

DANMARKS STATISTIKS TRYKKERI

KØBENHAVN 1973